

1036

TEATR
im. J. OSTERWY w GÓRZOWIE Wlkp.
Sezon 2010/2011
DYREKTOR NACZELNY I ARTYSTYCZNY
JAN TOMASZEWICZ

WILLIAM SHAKESPEARE

reżyseria: Krzysztof Prus

AIE!
SZUKAJ

Marek Piłsudski

William Shakespeare

(1564-1616), najwybitniejszy angielski dramaturg; poeta, aktor.

Niewiele wiadomo o początkach jego życia i twórczości. Urodził się w miasteczku Stratford-on-Avon. Jego ojciec, John, wywodził się z rodziny chłopskiej, był rękawicznikiem sprawującym urzędy miejskie, matka Mary pochodziła ze szlacheckiego rodu Ardenów. Swoją edukację rozpoczął w wieku ośmiu lat w szkole miejskiej, gdzie uczył się historii, retoryki, łaciny i literatury antycznej - była to jedyna szkoła, jaką ukończył w swoim życiu William Shakespeare.

W roku 1582, w wieku siedemnastu lat, ożenił się ze starszą od siebie kobietą o osiem lat - Anną Hathaway. Pół roku później przyszło na świat pierwsze jego dziecko - Zuzanna; później urodziły się bliźnięta: Judyta i Hamnet. Sześć lat później Shakespeare opuścił swoją żonę i dzieci, przenosząc się do Londynu, gdzie spędził następnie dwadzieścia lat.

Początkowo w Londynie pracował jako aktor; był także autorem scenicznych przeróbek. Pierwsze poematy, „Wenus i Adonis” (1593) oraz „Lukrecja” (1594), przyniosły mu uznanie w kręgach dworskich. W 1596 roku zmarł jego jedyny syn Hamnet.

W 1594 roku Shakespeare związał się z trupą teatralną Sług Lorda Szambelana (Lord Chamberlain's Men), która od 1599 roku wszystkie sztuki wystawiała we własnym teatrze The Globe („Pod Kulą Ziemią”), którego William był udziałowcem, a później w Blackfriars Theatre. Po śmierci Elżbiety I w 1603 roku trupa, nad którą mecenat objął Jakub I, wielki miłośnik Teatru, przyjęła nazwę Sług Jego Królewskiej Mości (King's Men). W 1596 roku Shakespeare uzyskał tytuł szlachecki.

Przez cały swój pobyt w Londynie, oprócz pisania sztuk dla teatru, ciągle starał się o zdobycie jak największych korzyści materialnych: inwestował w kamienice oraz udzielał kredytów na wysokie oprocentowanie.

Do naszych czasów nie przetrwał ani jeden rękopis Shakespeare'a. Za życia twórcy ukazało się tylko 7 sztuk w niedokładnym wydaniu pirackim (tzw. Bad Quartos) oraz 14 w części pokrywających się z nimi utworów autoryzowanych (tzw. Good Quartos), które były najprawdopodobniej odpowiedzią na podrobione wersje pirackie.

Członkowie trupy Sług Lorda Szambelana opracowali na kanwie manuskryptów i częściowo na podstawie Good Quartos 36 sztuk Shakespeare'a wydanych w 1623 roku (tzw. Pierwsze Folio). Edycja ta ustaliła kanon utworów Shakespeare'a, stała się podstawą wszystkich późniejszych wydań.

Ostatecznie przyjmuje się, iż Shakespeare jest autorem 37 sztuk (o nie do końca ustalonej chronologii), które dzieli się na: kroniki historyczne, związane z dziejami Anglii („Henryk VI”, „Ryszard III”, obie 1590-93; „Ryszard II”, 1595; „Henryk IV”, 1596-98; „Henryk V”, 1599), tragedie („Romeo i Julia”, 1595; „Hamlet”, 1601; „Otello”, 1604; „Król Lear”, 1606; „Makbet”, 1606; „Antoniusz i Kleopatra”, 1607) i komedie („Stracone zachody miłości”, 1594; „Poskromienie złościcy”, 1594; „Sen nocy letniej”, 1595; „Jak wam się podoba”, 1599-1600; „Wesołe kumoszki z Windsoru”, 1602; „Wieczór Trzech Króli”, 1602; „Burza”, 1611). Shakespeare jest także autorem cyklu 154 sonetów (1609) uznawanych za perełki angielskiej liryki.

W 1610 roku powrócił na stałe do swojej rodzinnej miejscowości. W 1613 roku podczas spektaklu Shakespeare'a, teatr The Globe spłonął.

Dużą część majątku, który pozostawił po sobie Shakespeare, stanowiły pieniądze z odszkodowań i z licznych procesów, jakie prowadził przeciwko swoim dłużnikom.

Najwybitniejszy dramaturg świata zmarł 23 kwietnia 1616 roku w rodzinnym Stratfordzie. Jego ciało zostało złożone w prezbiterium kolegiaty Świętej Trójcy.

Strach przed żoną niewątpliwie pcha Makbeta, obok własnych ambicji, do zamachu na życie Dunkana (Makbet boi się zlekceważenia przez żonę jego „męskości” czy „mężności”), ale strach jest także rezultatem wewnętrznych przeżyć Makbeta, związanych z tłumionymi wyrzutami sumienia (...) Makbet morduje ze strachu, a jego sumienie wciąga go coraz bardziej w otchłań tragicznej udręki. Tę wewnętrzną duchową udrękę (...) najbardziej lapidarnie (...) ilustrują słowa samego bohatera: „Makbet zabija sen”, wygłoszone przez niego po zabiciu Dunkana.

Henryk Zbierski, WILLIAM SHAKESPEARE

Większość scen dzieje się w nocy. Są wszystkie godziny nocy: późny wieczór, północ i białe światło. Noc jest tutaj ciągle obecna, przypomniana i przywoływana nieustannie i natrętnie. (...) Jest to noc, z której wygnano sen. W żadnej z tragedii Szekspira nie mówi się tyle o śnie. Makbet zamordował sen. Makbet nie może już zasnąć. W całej Szkocji nie może już nikt zasnąć. Nie ma już snu, są tylko koszmary...

Nie ma w świecie „Makbeta” żadnego luzu, nie ma miłości ani przyjaźni, nie ma nawet pożądanego. Albo raczej pożądanie jest także zatrute myślenie o morderstwie. Między Makbetem i Lady Makbet jest wiele spraw ciemnych. (...) Tutaj, w tym związku, który nie ma dzieci albo którego dzieci umarły, mężczyzną jest ona. Żąda od Makbeta dokonania morderstwa jako potwierdzenia męskości, niemal jako miłostki aktu. (...) Między tymi dwojgiem jest zacementowane seksualne i wielka erotyczna kłęska.

Lady Makbet. Wszystko jest w niej wypalone prócz żądzy władzy. Płonie dalej, pusta. Mści się za swoją kłęskę kochanki i matki. Lady Makbet nie ma wyobraźni. Dlatego od początku zgadza się na siebie. I potem nie może uciec od siebie.

Jan Kott, SZEKSPIR WSPÓŁCZESNY:

„Makbet albo zarażeni śmiercią”

William Shakespeare

Makbet

(Macbeth)

Przekład: Stanisław Barańczak

Reżyseria: **Krzysztof Prus**

Scenografia: **Marek Mikulski**

Choreografia: **Witold Jurewicz**

Asystent reżysera: **Jan Mierzyński**

Inspicjent – sufler: **Iwona Hauba**

Premiera: 12 marca 2011

Czas trwania spektaklu: 90 min (bez przerwy)

Zrealizowano przy pomocy finansowej Ministerstwa Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Teatr im. J. Osterwy laureatem nagrody ALE SZUKA!

OBSADA:

Przemysław
Kapsa
MAKLET

Karolina
Milkowska-Prorok
LADY MACBETH

Michał
Aniol
DOKTOR

Artur
Nelkowski
BANKOWY

Jan
Mierzyński
WALCZYK

Paweł
Caban
WALCZYK

Cezary
Żołyński
WALCZYK

Krzysztof
Tuchalski
LEKARZ

Beata
Chorążykiewicz

Edyta
Milczarek

WIEDZMY

Adrianna
Góralska

Bogumiła
Jędrzejczyk

Teresa
Lisowska

Anna
Łaniewska

oraz w roli syna *Bankowa* Jakub Zienkiewicz / Szymon Cichuta
ze Studia Teatralnego dla Dzieci i Młodzieży

Makbet zabił króla, bo nie mógł zgodzić się na Makbeta, który lęka się zabić króla. Ale Makbet, który zabił, nie może zgodzić się na Makbeta, który zabił. Makbet zabił, żeby wyjść z koszmaru, żeby go zakończyć. Ale koszmarem jest właśnie konieczność morderstwa. Koszmarością koszmaru jest właśnie to, że nie ma końca. „Straszna jest tylko taka noc, po której nie wstaje dzień”. Noc, w którą zapada się Makbet, jest coraz głębsza. Makbet zamordował ze strachu i dalej morduje ze strachu. To jest druga część prawdy o Makbecie.

Makbet marzy o końcu koszmaru i coraz głębiej zapada się w koszmar. Makbet marzy o świecie bez zbrodni i coraz bardziej pogrąża się w zbrodnię. Ostatnią nadzieją Makbeta jest, że umarli nie wstaną. (...)

Ale umarli wstają. (...) Ducha Banka dostrzega tylko Makbet. (...) Makbet marzył o morderstwie ostatnim, o morderstwie, które będzie końcem morderstw. Teraz już wie: takiego morderstwa nie ma. I to jest trzecie i ostatnie z doświadczeń Makbeta. Umarli wracają.

Jan Kott, SZEKSPIR WSPÓŁCZESNY:
"Makbet albo zarażeni śmiercią"

Makbet pozwala wiedźmom uniknąć kary, wskazuje jednak na monstrualne zagrożenie, jakim jest ich obecność dla tkanki cywilizowanego życia. Genialność sztuki wynika wprost z sily tej sugestii, dzięki której publiczność nigdy się z wiedźmami nie upora, albowiem najintensywniej obecne są właśnie wtedy, kiedy ich nie widać, gdy stają się częścią codzienności. Jeśli obawiamy się utraty męskości i boimy potęg kobiet, nie musimy szukać brodatych staruch na wrzosowisku, wystarczy, że przyjrzymy się własnej żonie. Jeśli nękają nas pokusy, bójmy się własnych snów. Jeśli niepokoiemy się o przyszłość, spójrzmy uważnie na przyjaciół. A jeśli lękamy się pustki duchowej, zwróćmy oczy nie na zawartość piekielnego kotta, lecz w głąb siebie. (...)

Wiedźmy – niesamowite, nieokreślone, nieuchwytnie, niezrozumiałe – stanowią uosobienie zasady nieprzejrzystości, którą Shakespeare zastosował w swoich wielkich tragediach. Teatr szekspirowski to przestrzeń niejednoznaczności, gdzie nie liczą się konwencjonalne wyjaśnienia, jeden człowiek może wejść w umysł drugiego, a to, co cielesne, spotyka się z tym, co fantastyczne.

Stephen Greenblatt, SHAKESPEARE. STWARZANIE ŚWIATA

KRZYSZTOF PRUSA

Reżyser

Reżyser teatralny, absolwent polonistyki (teatrolologii) UJ i wydziału reżyserii dramatu krakowskiej PWST. W teatrze szczególnie interesuje go właśnie Teatr, który dzięki swej umowności wydaje się idealnym narzędziem do poszukiwania prawdy o człowieku. Ślad zainteresowanie polskim dramatem romantycznym i szereg jego realizacji (m.in. „Kordian” - Teatr im. Węgierki w Białymstoku, „Sen srebrny Salomei” - Teatr Śląski w Katowicach, „Mąż i żona” - Těšinské Divadlo w Czeskim Cieszynie, „Mazepa” - Teatr Dramatyczny w Płocku, „Lila Weneda” - Teatr im. C.K. Norwida w Jeleniej Górze). Z tego samego powodu Prus szczególnie interesuje się dramaturgią najnowszą, szczególnie taką, która poszukuje autonomicznego języka Teatru m.in. „mady-baby.edu” w Tamowskim Teatrze im. L. Solskiego, „Novecento” w Teatrze im. Norwida w Jeleniej Górze. W gorzowskim teatrze wyreżyserował „Nie-Boską Komedie” Krasieńskiego (2010).

MAREK MIKULSKI

Scenograf

Absolwent ASP w Poznaniu: w 1973 uzyskał dyplom z wystawiennictwa. Zajmuje się scenografią teatralną oraz projektowaniem architektury wnętrz, grafiki i rysunkiem. Przez wiele lat był związany z Teatrem Witkacego w Zakopanem. W swoim dorobku scenograficznym ma eksperymentalne, wydawnictwa teatralne w przestrzeniach pozateatralnych w Polsce, m.in. spektakl „Wszyscy odchodzą w ciemność” w reż. K. Prusa, zrealizowany w Ruinach Teatru Miejskiego w Gliwicach. Marek Mikulski prowadzi w Warszawie wspólnie z synem autorską pracownię projektową scenografii, architektury wnętrz i wystawiennictwa. Wraz z synem są autorami projektów stałych ekspozycji w Polskich muzeach a ekspozycje czasowe ich autorstwa, zrealizowane środkami teatralnymi jako instalacje plastyczne, prezentowane były m.in. w Paryżu, Brukseli, Strasburgu i Budapeszcie. Scenografia do „Makbeta” jest siedemnastą wspólną realizacją z reżyserem Krzysztofem Prusiem.

WITOLDA JUREWICZ

Choreograf

Nauczyciel tańca, choreograf, reżyser, performer, wykładowca Akademii Muzycznej w Łodzi (kierunek choreografia), PPSKAK w Kaliszu i kursów Teatru Tańca Alter. W latach 1992 – 2008 dyrektor artystyczny Międzynarodowych Prezentacji Współczesnych Form Tanecznych w Kaliszu. Autor programu nauczania tańca współczesnego i teorii ruchu. Twórca techniki ruchu wykorzystującej punkt podparcia jako podstawę do ruchu zgodnego z indywidualną motoryką ciała. Współpracuje z teatrami dramatycznymi w całej Polsce, m. in.: Teatrem w Krakowie, Teatrem Polskim w Poznaniu, oraz Teatrem im. Modrzejewskiej w Legnicy. Bierze udział w licznych projektach tanecznych i teatralnych. Prowadzi warsztaty w kraju i za granicą. W gorzowskim teatrze pracował przy spektaklach „Zapach żużla” w reż. Jacka Glomba i „Czajce. Portretach miłości” w reż. Agnieszki Lipiec-Wróblewskiej.

Sezon 2010/2011
DYREKTOR NACZELNY I ARTYSTYCZNY
JAN TOMASZEWICZ

Dyrektor naczelny i artystyczny: **Jan Tomaszewicz**, Kierownik literacki: **Iwona Kusiak**, Główna księgową: **Anna Jankowska**, Księgowość: **Anna Bongianna**, **Anna Kaczałko**, Sekretariat teatru: **Bożena Frühauf**, **Justyna Martyła**, Biuro Obsługi Widzów: **Lidia Tyborska** (kierownik), **Grażyna Komorowska**, **Natalia Saska**, **Anna Bania**, Kierownik techniczny: **Ryszard Jarek**, Brygadier sceny: **Artur Mazurkiewicz**, Maszyniści sceny: **Wojciech Mikitynowicz**, **Artur Nowacki**, **Rafał Świercz**, Pracownia plastyczna: **Wojciech Janczewski** (kierownik), **Janusz Janiak**, Pracownia elektryczna: **Piotr Szyszka** (kierownik), **Barbara Mazurkiewicz**, **Marek Kochanowski**, Pracownia akustyczna: **Wojciech Bandkowski** (kierownik), **Jan Szołomicki**, **Andrzej Jabłoński**, Pracownia krawiecka: **Anna Żurawska** (kierownik), **Marzanna Gajda**, **Czesław Pomiotło**, Pracownia perukarsko-fryzjerska: **Alfreda Nowak** (kierownik), **Ewa Łuczak**, Pracownia stolarska: **Ireneusz Ługowski** (kierownik), **Jan Pelikan**, Rekwizytorka: **Irena Jasińska**, Garderobiana: **Maria Murawska**, **Ewa Szyszka**, Kierownik magazynów: **Krystyna Zienkiewicz**, Kierowca-zaopatrzeniowiec: **Leszek Andrzejewski**, Specjalista bhp, p-poż i oc: **Krzysztof Szczepanek**, Dział gospodarczy: **Wanda Klupczyńska** (kierownik), **Robert Adamiec**, **Alina Berkowska**, **Wioletta Sudol**, **Joanna Habet**, **Barbara Kasprzak**, Bileterki: **Anna Franciszkowska**, **Jadwiga Stołowska**, Szatniarki: **Elżbieta Golicz**, **Jadwiga Drżdżyńska-Kaleta**

W repertuarze: „ALLO!, ALLO!”, „Czajka. Portrety miłości”, „Nie-Boska Komedia”, „Bardzo zwyczajna historia”, „Dzień Walentego”, „Balladyna”; **Teatr Letni – Scena Kameralna:** „Zapach żużla”, „Trzy razy Piaf”, „Żegnaj Księżę”, „Kasia z Heilbronn”; **Dla dzieci:** „Kopciuszek”, „Podróże Koziołka Matołka”, „Przebudzenie”, „Tajemniczy ogród”, „Czarodziejskie Krzesiwo”, „Dziwaczek”.

Aktorzy: Beata Chorążykiewicz, Adrianna Góralska, Bogumiła Jędrzejczyk, Teresa Lisowska-Gała, Anna Łaniewska, Edyta Milczarek, Anna Karolina Miłkowska-Prorok, Bożena Perłowska, Kamila Pietrzak-Polakiewicz, Bożena Pomykała-Kukorowska, Joanna Rossa, Marzena Wieczorek, Michał Anioł, Paweł Caban, Włodzimierz Chomiak, Przemysław Kapsa, Krzysztof Kolba, Jan Mierzyński, Artur Nełkowski, Leszek Perłowski, Krzysztof Tuchalski, Cezary Żołyński, Iwona Hauba (inspicjent-sufler)

BIURO OBSŁUGI WIDZÓW prowadzi sprzedaż i rezerwację biletów indywidualnych i zbiorowych, oferuje organizację uroczystości, akademii, koncertów, itp. Czynne od poniedziałku do piątku w godz. 8.00 – 16.00 oraz na dwie godziny przed rozpoczęciem przedstawienia.

Telefony: 95 728 99 39 (biuro BOW), 95 728 99 40 (kasa biletowa),
e-mail: bow@teatr-gorzow.pl

Wydawca: Teatr im. J. Osterwy w Gorzowie Wlkp., **Redakcja programu:** Iwona Kusiak, **Zdjęcia aktorów:** Sławomir Sajkowski, **Projekt plakatu:** Marek Mikulski, **Skład programu:** Beata Kulczycka, SONAR Sp. z o.o., Gorzów Wlkp., ul. Kostrzyńska 89, www.sonar.pl